

**T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

ESAS NO : 2025/603
KARAR NO : 2025/702
KARAR TR : 24/11/2025

ÖZET: Davacının tutuklu olarak bulunduğu ceza ve infaz kurumundaki infaz sürecinde, kapalı ve açık görüş imkanlarından yararlanılmaması nedeniyle manevi zarara uğradığı ileri sürülerek açılan manevi tazminat davası ile infaz şikayetleri sürecinde yapılan masrafların tazmini istemiyle açılan maddi tazminat davasının, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R. Y.
Vekili : Av. M. E. Y.
Davalı : Adalet Bakanlığı (Maliye Hazinesi)
Vekili : Av. A. Ö. , Av. T. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunan müvekkilinin açık görüş haklarının kullandırılmaması ve kapalı görüş haklarının kısıtlanması nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü manevi zarara karşılık 71.000 TL manevi tazminatın tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 15. İdare Mahkemesi 02/07/2018 tarih ve E.2017/1557, K.2018/1353 sayılı kararı** ile, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 12/09/2018 tarih ve E.2018/1041, K.2018/836 sayılı kesin kararı ile esastan reddedilmiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, 21.07.2016 tarihinde tutuklanarak Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna yerleştirilen davacının, kapalı görüş hakkının kısıtlandığı, açık görüş hakkının ise hiç kullandırılmadığı iddiası ile Ankara Batı İnfaz Hakimliğine yaptığı şikayet başvurusu neticesinde 16.03.2017 tarih ve E:2017/1303, K:2017/1364 sayılı karar ile "karar verilmesine yer olmadığına, tutuklunun 2 ayda bir açık görüş yaptırılması yönündeki talebinin kabulüne" karar verildiği, bu karara karşı Ankara Batı Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı itirazın 19.04.2017 tarih ve 2017/979 D.İş sayılı karar ile kabul edilerek anılan infaz hakimliği kararının kaldırılarak tutuklunun en geç iki ayda biri açık olmak üzere haftada bir kapalı görüş imkanından faydalandırılmasına karar verildiği, anılan Ağır Ceza Mahkemesi kararından önce kapalı görüş haklarının kısıtlandığı, açık görüş haklarının ise hiç kullandırılmadığından bahisle toplamda 71.000,00-TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Görüldüğü üzere 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu ile, hükümlü ve tutukluların açık ve kapalı görüşten faydalanmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak üzere infaz hakimliği görevli kılınmış, infaz hakimliğinin kararlarına karşı itiraz mercii de belirlenmek suretiyle bu Kanun uygulamasında takip edilmesi gereken süreç düzenlemiş bulunmaktadır.

Bakılan uyuşmazlıkta davacının, kapalı ve açık görüş yaptırılması taleplerinin yerine getirilmemesi hakkında yaptığı şikayet ve itiraz 4675 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli yargı yerlerince incelenerek sonuçlandırılmış ve bu süreç sonrasında açık ve kapalı görüş hakları düzenlenmiştir. Dolayısıyla anılan taleplerin yerine getirilmesinde bir hakkın ihlali iddiasına dayalı maddi veya manevi tazminat istemiyle açılan davaların görümü ve çözümü görevi de adli yargı yerlerine ait bulunmaktadır. ..."

3. Davacı vekili, bu kez 71.000 TL manevi tazminat ile birlikte İnfaz Hakimliği sürecinde yaptığını ileri sürdüğü 2.000 TL maddi tazminatın tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Adli yargı kolunda, sırasıyla;

-Ankara 1. İnfaz Hakimliğinin 23/05/2022 tarih ve E.2022/3158, K.3203 sayılı kararı ile *"hukuk mahkemelerinin görevli olduğuna"* karar verilmiş ve bu karara karşı yapılan itiraz da Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 08/06/2022 tarih ve D.İş.2022/2952 sayılı kesin kararı ile reddedilmiş;

-İstanbul Anadolu 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/04/2023 tarih ve E.2022/434 K.2023/217 sayılı kararı ile, davanın kısmen kabulüne karar verilmiş; bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 19/07/2023 tarih ve E.2023/2440, K.2023/2369 sayılı kesin kararı ile, *"ağır ceza mahkemesinin görevli olduğu"* gerekçesiyle esastan kabul edilerek ve kararın kaldırılmasına karar verilerek mahkemesine gönderilmiş; İstanbul Anadolu 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/01/2024 tarih ve E.2023/416, K.2024/38 sayılı kararı ile, istinaf kararı doğrultusunda davanın usulden reddine, uyuşmazlıkta uyuşmazlıkta Ağır Ceza Mahkemesinin görevli olduğuna karar verilmiş,

-İstanbul Anadolu 15. Ağır Ceza Mahkemesinin 06/06/2024 tarih ve E.2024/334, K.2024/294 sayılı kararı ile, *"infaz hakimliğinin görevli olduğu"* gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiş;

-İstanbul Anadolu 2. İnfaz Hakimliğinin 24/09/2024 tarih ve E.2024/8125, K.2024/8368 sayılı kararı ile, *"Ankara Batı İnfaz Hakimliğinin yetkili olduğu"* gerekçesiyle yetkisizlik kararı verilmiş;

-Ankara Batı 2. İnfaz Hakimliğinin 15/11/2024 tarih ve E.2024/7969, K.2024/9405 sayılı kararı ile, *"Ankara Batı Ağır Ceza Mahkemesinin görevli olduğu"* gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiş;

-Ankara Batı 5. Ağır Ceza Mahkemesinin 23/12/2024 tarih ve E.2024/571, K.2024/103 sayılı kararı ile, *"İstanbul Anadolu Ağır Ceza Mahkemesinin yetkili olduğu"* gerekçesiyle yetkisizlik kararı verilmiş;

-İstanbul Anadolu 16. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/03/2025 tarih ve E.2025/212, K.2025/188 sayılı kararı ile, *"İstanbul Anadolu 15. Ağır Ceza Mahkemesinin görevli ve yetkili olduğu"* gerekçesiyle dosyanın adı geçen Mahkemeye gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

5. İstanbul 15. Ağır Ceza Mahkemesi 09/05/2025 tarih ve E.2025/367, K.2025/268 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın 5271 sayılı CMK'nın 141. ve devamı maddelerinde düzenlenen, koruma tedbirleri nedeniyle tazminat kapsamında olmadığı anlaşıldığından Mahkemelerinin görevsizliğine, ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; davacının Adalet Bakanlığı Sincan T Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutuklu bulunduğu 22/07/2016 - 14/04/2017 tarihleri arasında yaptırılmayan 13 adet kapalı, 9 adet açık görüş nedeniyle duymuş olduğu manevi üzüntünün kısmen karşılanmasına

yönelik olarak 71.000,00 TL manevi, idare mahkemesi ve infaz hakimliği sürecinde yapılan masraflara yönelik 2.000,00 TL maddi tazminata, dava açma tarihi olan Haziran 2017 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi talebine ilişkindir.

Anayasanın 142. maddesinde de belirtildiği üzere; mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.

Davacının, Sincan T Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutuklu bulunduğu 22/07/2016 - 14/04/2017 tarihleri arasında yaptırılmayan 13 adet kapalı, 9 adet açık görüş nedeniyle duymuş olduğu manevi üzüntünün kısmen karşılanmasına yönelik olarak 71.000,00 TL manevi, idare mahkemesi ve infaz hakimliği sürecinde yapılan masraflara yönelik 2.000,00 TL maddi tazminata hükmedilmesine ilişkin talebi; 5271 sayılı CMK'nın 141. maddesinde düzenlenen "Tazminat İstemi" başlıklı maddede sınırlı olarak sayılan Ağır Ceza Mahkemesince tazminata hükmedilmesini gerektirir şartlardan herhangi birisi değildir. Herhangi bir yargısal faaliyet nedeniyle uğranılan zarar söz konusu olmayıp, ilgili ceza infaz kurumu idaresi tarafından gerçekleştirilen bir idari eylem sonucunda davacının zararının meydana geldiği açıktır.

Davanın, Anayasanın 125. maddesi de gözetilmek suretiyle idari yargıda idari eylem nedeniyle tam yargı davası olarak görülmesi gerektiği, mahkemelerin görev ve yetki hususlarının kanunla düzenlenmesinin doğal bir sonucudur.

Açıklanan tüm bu nedenlerle; Mahkememiz ile Ankara 15. İdare Mahkemesi arasında Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 14. maddesi gereğince olumsuz görev uyuşmazlığı çıkartılmasına ve dosyanın aynı kanunun 15. maddesi gereğince görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine dair aşağıda yazılı olduğu şekilde hüküm kurmak gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. ..."

6. İstanbul 15. Ağır Ceza Mahkemesince, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. T.C. Anayasası'nın "Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması" başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

8. Anayasa'nın "Yargı yolu" başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. Anayasa'nın "Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence" başlıklı 129. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir :

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişilerin uğradıkları zararlar" başlıklı 13. maddesinin değişik birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

12. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat" üst başlığı altında yer alan ve "Tazminat İstemi" başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu ceza ile cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye

tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkra yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarını bir yıl içinde rücu eder."

13. 5271 sayılı Kanun'un "Tazminat isteminin koşulları" başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır."

14. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 – KHK/700/133 md.)"

15. 4675 sayılı Kanun'un "İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri" başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılımları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

...."

16. 4675 sayılı Kanun'un "İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar" başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza

infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

17. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Adalet Bakanlığı" üst başlıklı ve "Görev" başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Adalet Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak ve teşkilatlandırmak, ceza infaz kurumları, icra ve iflas daireleri gibi her derece ve türdeki adalet kurumlarını planlamak, kurmak ve idari görevleri yönünden gözetim ve denetimini yapmak ve geliştirmek,

...

g) İlgili mevzuat hükümleri uyarınca infaz işlerini düzenlemek,

..."

18. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü" başlıklı 43. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"(1) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Hükümlü ve tutukluların giydirilmesi, beslenmesi, yatırılması, eğitilmesi, çalıştırılması ve muhtaç durumda bulunanların tedavi giderlerinin karşılanması işleri ile 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda gösterilen her türlü işlemleri yapmak"

19. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "İnfazda temel ilke" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanır.

(2) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Recep KILIÇ'ın katılımlarıyla yapılan 24/11/2025 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

21. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *“Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğu ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir.” hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

22. Kanun'un 19. maddesindeki *“Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merci davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir...” hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

23. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönetime oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

24. Olayda, adli yargı yerince, davanın görevsizlik nedeniyle reddi kararı verilip karar numarası alındıktan ve karar kesinleştikten sonra ayrıca görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına da karar verilmiştir.

25. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yöntem uyulmamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul

ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

26. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

27. Dava, davacının tutuklu olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda, açık görüş haklarının kullandırılmaması ve kapalı görüş haklarının kısıtlanması nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararlarının tazmini istemiyle açılmıştır.

28. Dosyanın incelenmesinden; 21/07/2016 tarihinde tutuklanarak Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna yerleştirilen davacının, kapalı görüş hakkının kısıtlandığı, açık görüş hakkının ise hiç kullandırılmadığı iddiasıyla Ankara Batı İnfaz Hakimliğine yaptığı şikayet başvurusu sonucunda 16/03/2017 tarih ve E.2017/1303, K.2017/1364 sayılı karar ile *"karar verilmesine yer olmadığına, tutuklunun 2 ayda bir açık görüş yaptırılması yönündeki talebinin kabulüne"* karar verildiği, bu karara karşı Ankara Batı Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı itirazın 19/04/2017 tarih ve D.İş.2017/979 sayılı karar ile kabul edilerek, anılan İnfaz Hakimliği kararının kaldırılarak tutuklunun en geç iki ayda biri açık olmak üzere, haftada bir kapalı görüş imkanından faydalandırılmasına karar verildiği, anılan Ağır Ceza Mahkemesi kararından önce kapalı görüş haklarının kısıtlandığı, açık görüş haklarının ise hiç kullandırılmadığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle uyuşmazlık konusu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

29. Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, 4675 sayılı Kanun ile infaz hakimliği; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak ile görevli kılınmış olmasına rağmen, cumhuriyet savcılığı veya infaz hakimliği kararlarına uygun olduğu/uygun olmadığı ileri sürülen infaz işlemleri sebebiyle zarar gördüğünü iddia edenlerce açılacak tazminat davaları için hangi mahkemenin/yargı kolunun görevli olduğu hususu meri mevzuatta düzenlenmemiştir.

30. Bu kapsamda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller anılan Kanunun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş yine 4675 sayılı Kanun'un amaç, kapsam ve 4. maddesi ile de infaz hakimliğinin görevi bu maddede öngörülen şikayetleri incelemek ve karara bağlamak ile sınırlı tutulmuştur.

31. Dava, davacının kapalı ceza infaz kurumunda açık ve kapalı görüş haklarının kısıtlanması şeklindeki uygulamadan kaynaklanan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlemler nedeniyle zarara uğradığından bahisle açıldığından, yargısal faaliyetten kaynaklanmayan bu talep, 5271 sayılı Kanun'un 141 ve devamı maddelerinde öngörülen koruma tedbirleri nedeniyle açılan bir dava veya 4675 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan bir şikayet olarak değerlendirilememektedir. Kaldı ki, 4675 sayılı Kanun kapsamında yapılmış olan bir şikayet başvurusu, açılmış yahut açılacak olan maddi ve manevi tazminat davalarında, yargı yolunu belirlemeye de etki etmemektedir.

32. Kamu hizmetini yürüten davalının bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, idarenin personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi neticesinde, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu veya kusursuz sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

33. Davada, 1721 sayılı Kanun, 5275 sayılı Kanun ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne verilen görev ve yetkilerin kullanılması ya da kullanılmaması nedeniyle, ortaya çıkan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı ileri sürülen maddi ve manevi zararda, idarenin hizmet kusuru veya başka nedenle sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir.

34. Belirtilen bu durum karşısında, davanın idare aleyhine açıldığı, davalı idarenin kamu tüzel kişiliği olup, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, bu kapsamda bünyesinde istihdam ettiği kamu görevlisinin, görevi sırasında ve yetkilerini kullanırken kusurlu davranışta bulunup bulunmadığı, kusurlu davranışta bulunması halinde bu kusurun hizmet kusuru mu, yoksa hizmetten ayrılabilen kişisel kusur mu olup olmadığı hususunun, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

35. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 15. Ağır Ceza Mahkemesince yöntemine uygun olmaksızın yapılan başvurunun kabulü ile Ankara 15. İdare Mahkemesinin 02/07/2018 tarih ve E.2017/1557, K.2018/1353 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 15. Ağır Ceza Mahkemesince yöntemine uygun olmaksızın yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Ankara 15. İdare Mahkemesinin 02/07/2018 tarih ve E.2017/1557, K.2018/1353 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

24/11/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili
Kenan
YAŞAR

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Bayram
ŞEN

Üye
Döndü Deniz
BİLİR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Recep
KILIÇ

